

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **P. K.**, proti žalovanému **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, týkající se žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 29. května 2023 č. j. MPSV-2023/114359-923 a č. j. MPSV-2023/114696-923, o kasační stížnosti žalobce proti výroku I usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. srpna 2023 č. j. 17 Ad 14/2023-19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce podal blanketní žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) proti v návětí označeným rozhodnutím žalovaného v řízení o žádostech o dávku mimořádné pomoci pro uhrazení nezbytných nákladů. Současně s podanou žalobou požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Za tímto účelem mu krajský soud zaslal formulář Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech s výzvou k jeho vyplnění a doložení příloh. Žalobce na výzvu nereagoval. Krajskému soudu bylo nicméně z úřední činnosti známo, že žalobce v jiné věci vyplněný formulář zaslal, proto jej v nynější věci vložil

do spisového materiálu. Žalobce uvedený formulář v jiném řízení zaslal vyplněný, avšak údaje v něm uvedené nijak nedoložil. Krajský soud proto žalobce v nynější věci usnesením ze dne 20. července 2023 č. j. 17 Ad 14/2023-17 vyzval, aby ve lhůtě 14 dnů doložil podklady osvědčující jeho osobní, majetkové a výdělkové poměry pro účely rozhodnutí o ustanovení zástupce pro řízení. Žalobce na výzvu krajského soudu nereagoval.

[2] Krajský soud proto v návěti označeným usnesením návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů zamítl. Důvodem bylo to, že žalobce nedoložil, že splňuje podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, čímž nesplnil podmínku pro ustanovení zástupce soudem ve smyslu § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) doručil krajskému soudu několik podání, přičemž uváděl, že není advokátem, proto nemůže podat kasační stížnost. Po poučení krajského soudu, že v nynějším řízení se zastoupení advokátem pro podání kasační stížnosti nevyžaduje, stěžovatel svá podání označil za kasační stížnost proti výroku I usnesení krajského soudu. Namítal, že veškeré požadované dokumenty doložil, přičemž nemá finanční prostředky k opětovnému předložení. Veškeré skutečnosti, zejména výši příspěvku na bydlení a nájmu řádně uvedl, přičemž žádné jiné příjmy nemá. Splňuje proto podmínky pro ustanovení zástupce z řad advokátů, což nadále požaduje. Ustanovený zástupce by řádně doplnil žalobu, neboť toho stěžovatel bez pomoci není schopen. Neustanovením zástupce je poškozen a krácen na svých právech.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[4] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. června 2015 č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Usnesení, jímž krajský soud zamítl návrh na ustanovení zástupce, nepochybně je takovým procesním rozhodnutím. Stěžovatele tudíž netíží poplatková povinnost. Obdobné závěry platí podle rozšířeného senátu také pro povinnost být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Stěžovatel tedy nemusel být v tomto řízení zastoupen. Nejvyšší správní soud o tom stěžovatele poučil přípisem ze dne 16. října 2023 č. j. 6 As 292/2023-10. Stěžovatel na přípis nereagoval.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu výroku I a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[6] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků; přiznat úplné osvobození lze jen výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

pokračování

[8] Účelem institutů ustanovení zástupce i osvobození od soudních poplatků je ochrana práv účastníka řízení, pokud by mu mohla vzniknout vážná újma na jeho právech pro nedostatek finančních prostředků, který by mu bránil účinně chránit svá práva v řízení před soudem. Smyslem těchto institutů není kompenzovat navrhovateli finanční zátěž spojenou se soudním řízením, ale zajistit přístup k soudu. Navrhovatel žádající o ustanovení zástupce musí doložit, že jsou u něho splněny předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků. Musí proto v první řadě osvědčit, že jsou v jeho případě splněny zákonem stanovené předpoklady v podobě nedostatečných prostředků. Důkazní břemeno o tom, že jsou shora uvedené předpoklady splněny, nese navrhovatel (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. srpna 2010 č. j. 1 As 23/2009-95, č. 2163/2011 Sb. NSS, dále usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. ledna 2005 č. j. 7 Asz 343/2004-50). Pokud stěžovatel svou povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.

[9] V nynějším řízení Nejvyšší správní soud ověřil, že krajský soud do spisového materiálu založil stěžovatelem vyplněný formulář Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. V něm stěžovatel uvedl, že je zcela bez příjmu. Jako nezaměstnaný je veden na úřadu práce. Pobírá příspěvek na bydlení ve výši 14 300 Kč, přičemž měsíční nájem činí 17 800 Kč. Dále pobírá výživné na syna ve výši 2 000 Kč. Zároveň má vyživovací povinnost vůči svým dvěma dcerám v souhrnné výši 700 Kč. Nemá žádný majetek větší hodnoty.

[10] Údaje uvedené ve formuláři stěžovatel žádným způsobem nedoložil (například nájemní smlouvou či rozhodnutím o příspěvku na bydlení). Krajský soud proto stěžovatele vyzval, aby doložil podklady osvědčující údaje, které ve formuláři uvedl. Zároveň jej poučil o následcích nedoložení podkladů. Stěžovatel na výzvu krajského soudu nereagoval a žádné podklady nepředložil. V kasační stížnosti posléze uváděl, že podklady již dříve doložil, avšak nijak neupřesnil, kdy se tak mělo stát.

[11] Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatel sice vyplnil formulář zahrnující jeho majetkové poměry (byť pro jiné soudní řízení), avšak nedoložil žádné doklady, kterými by tvrzené skutečnosti prokázal. Krajský soud proto správně konstatoval, že informace o osobních, majetkových a výdělkových poměrech stěžovatel přednesl toliko ve formě tvrzení, aniž by je jakkoliv věrohodně doložil. Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud správně zamítl návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů, neboť stěžovatel neprokázal, že splňuje podmínky dle § 35 odst. 10 ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Nejvyšší správní soud tak neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[13] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. listopadu 2023

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu